

**Nom de l'assignatura:** Psiquiatria  
**Titulació:** Grau en Medicina (UAB-UPF)  
**Curs:** 5è.  
**Trimestre:** 1r.  
**Nombre de crèdits ECTS:** 6  
**Hores de dedicació de l'estudiant:** 150 hores  
**Llengua o llengües de la docència:** Català i castellà  
**Professor responsable:** Antonio Bulbena Vilarrasa

#### **Identificació de l'activitat**

**Nom de l'assignatura:** Psiquiatria  
**Titulació:** Grau en Medicina (UAB-UPF)  
**Nombre de crèdits ECTS:** 6  
**Curs:** 5è.  
**Trimestre:** 1r.

#### **Coordinació i professorat**

Coordinador: Antonio Bulbena Vilarrasa, catedràtic  
Marta Torrens Mèlich, professora titular  
Salvador Ros Montalbán, professor associat  
Alfonso Rodríguez Martínez, professor associat  
Belén Díaz Múgica, professora associada  
Luis Miguel Martín López, professor associat  
Òscar Vilarroya Oliver, professor associat  
Jordi Peña Casanova, professor associat  
Guillem Pailhez Vindual, professor associat  
Anna Bielsa Carrafa, professora associada clínica  
Carles García-Ribera Comdor, professor associat clínic

#### **Competències que s'han d'assolir**

- ✓ Reconèixer, diagnosticar i orientar el maneig del dany mental.
- ✓ Conèixer les bases de la relació entre salut i medi ambient.
- ✓ Conèixer els fonaments biològics, psicològics i socials de la personalitat i la conducta.
- ✓ Reconèixer, diagnosticar i orientar el maneig dels trastorns psiquiàtrics.
- ✓ Conèixer els fonaments de la psicoteràpia.
- ✓ Saber fer una anamnesi psiquiàtrica completa, centrada en el pacient i orientada a les diferents psicopatologies, interpretant el seu significat.
- ✓ Conèixer els principals grups de fàrmacs, dosis, vies d'administració i farmacocinètica, les seves interaccions i efectes adversos, i prescripció i farmacovigilància.

### **Objectius generals de l'aprenentatge**

- ✓ Proporcionar els coneixements i les destreses per identificar, explorar, diagnosticar i tractar les malalties mentals.
- ✓ Proporcionar els coneixements sobre les bases biològiques, psicològiques i socials del comportament normal i patològic.
- ✓ Fer conèixer les eines terapèutiques de la psiquiatria: psicoteràpies, psicofarmacologia i d'altres tractaments biològics.

### **Avaluació dels aprenentatges**

Tots els continguts exposats a les classes teòriques i als seminaris poden ser objecte d'avaluació.

En finalitzar l'assignatura es farà una avaluació que constarà de preguntes d'elecció múltiple (PEM) (contingència 30%), de preguntes curtes (contingència 40%) i avaluació pràctica mitjançant videogravació (30%).

### **Contingut de l'assignatura**

El contingut es desenvolupa en:

- 30 classes teòriques
- 6 seminaris de dues hores cadascun
- 24 hores de pràctiques
- Treball individual

#### *Classes teòriques*

30 classes teòriques de 50 minuts amb el temari següent:

#### **Tema 1. Concepte de psiquiatria. Història de la psiquiatria. Psiquiatria i medicina**

*Antonio Bulbena Vilarrasa*

Objectius i evolució de l'assistència a la malaltia mental des de l'antiga Grècia fins als nostres dies.

#### **Tema 2. Mètodes d'estudi. Models i teories psiquiàtriques**

*Antonio Bulbena Vilarrasa*

Models conceptuals psiquiàtrics més importants: biològics, psicològics i socials.

#### **Tema 3. Psicopatologia i propedèutica psiquiàtrica**

*Luis Miguel Martín López*

Aprenentatge diferencial de la història clínica en psiquiatria en relació amb la història clínica mèdica convencional. Iniciació a l'exploració psicopatològica.

#### **Tema 4. Nosologia psiquiàtrica**

*Belén Díaz Múgica*

Identificació dels grans grups nosològics. Bases de les classificacions.

**Tema 5. Trastorns mentals orgànics I**

*Jordi Peña Casanova*

Trastorn mental orgànic en les actuals classificacions (DSM-IV i CIE-10). Identificació de quadres de delírium o síndrome confusional.

**Tema 6. Trastorns mentals orgànics II i deteriorament cognoscitiu**

*Jordi Peña Casanova*

Identificació dels quadres de demència.

**Tema 7. Trastorns esquizofrènics I**

*Carles García-Ribera Comdor*

Concepte i descripció. Epidemiologia, exploració i bases del diagnòstic.

**Tema 8. Trastorns esquizofrènics II**

*Carles García-Ribera Comdor*

Diagnòstic diferencial. Tractament.

**Tema 9. Trastorns delirants i esquizoafectius**

*Alfons Rodríguez Martínez*

Presentació clínica dels trastorns delirants i esquizoafectius. Diagnòstic. Criteris de derivació. Tractament.

**Tema 10. Alcoholisme i toxicomanies**

*Marta Torrens Mèlich*

Coneixements bàsics dels trastorns relacionats amb el consum de les diferents substàncies d'abús. Epidemiologia del consum. Clínica associada al consum.

**Tema 11. Trastorns afectius**

*Alfons Rodríguez Martínez*

Diagnòstic d'episodis depressius i maníacs. Tractament de primera elecció en àmbits no especialitzats i criteris de derivació.

**Tema 12. Trastorns d'ansietat i fòbics**

*Guillem Pailhez Vindual*

Concepte i descripció dels diferents trastorns d'ansietat. Epidemiologia, exploració i bases del diagnòstic.

**Tema 13. Trastorns obsessius**

*Salvador Ros Montalbán*

Concepte i descripció dels fenòmens rumiatius i compulsius. Epidemiologia, exploració i bases del diagnòstic. Diagnòstic diferencial i tractament.

**Tema 14. Trastorns de conversió i de somatització**

*Antonio Bulbena Vilarrasa*

Concepte i descripció dels trastorns de conversió i de somatització. Epidemiologia, exploració i bases del diagnòstic. Diagnòstic diferencial i tractament.

**Tema 15. Trastorns d'adaptació. Reaccions psicològiques a la malaltia somàtica**

*Belén Díaz Múgica*

Concepte i descripció dels trastorns d'adaptació. Epidemiologia, exploració i bases del diagnòstic. Diagnòstic diferencial i tractament.

**Tema 16. Resposta sexual i disfuncions sexuals**

*Alfons Rodríguez Martínez*

Fisiologia de la resposta sexual i implicacions en la patologia humana. Disfuncions i parafilies sexuals. Criteris per a la derivació a l'assistència especialitzada.

**Tema 17. Conducta suïcida**

*Salvador Ros Montalbán*

Detecció del risc suïcida. Avaluació i correcta derivació. Intervenció en urgències.

**Tema 18. Trastorns de personalitat**

*Alfons Rodríguez Martínez*

Concepte i descripció dels diferents trastorns de personalitat. Epidemiologia, exploració i bases del diagnòstic.

**Tema 19. Psiquiatria infantil i autisme**

*Anna Bielsa Carrafa*

Característiques de la psicologia infantil i la seva influència en els estats patològics. Detecció d'estats patològics. Avaluació i correcta derivació.

**Tema 20. Trastorns de comportament en l'edat preescolar, escolar i adolescència**

*Anna Bielsa Carrafa*

Característiques de la psicologia infantil i la seva influència en els estats patològics. Detecció d'estats patològics. Avaluació i correcta derivació.

**Tema 21. Patologia psicosomàtica i psiquiatria d'enllaç**

*Antoni Bulbena Vilarrasa*

Estudi dels factors psicològics que puguin afectar la presentació i els cursos dels trastorns generals. Maniobres terapèutiques per al seu guariment o millora. Factors psicològics en l'etiologia d'algunes alteracions mèdiques. Recursos psicoterapèutics per associar-los al tractament general.

**Tema 22. Trastorns de la conducta alimentària**

*Anna Bielsa Carrafa*

Coneixement dels trastorns de la dieta alimentària per poder diagnosticar o detectar un cas exercint en qualsevol especialitat no psiquiàtrica. Evitar alarmismes per desconeixement.

**Tema 23. Gerontopsiquiatria**

*Antoni Bulbena Vilarrasa*

Aplicació de les característiques de l'ancià a la patologia psiquiàtrica. Identificació dels trastorns psiquiàtrics propis de la vellesa. Aplicació dels tractaments corresponents, tenint en compte les condicions i l'edat de la persona.

**Tema 24. Trastorns de la son**

*Antoni Bulbena Vilarrasa*

Com efectuar l'exploració de la son. Bases neurofisiològiques dels trastorns de la son, principalment els que es presenten en les malalties psiquiàtriques.

**Tema 25. Tractaments biològics: psicofàrmacs I (ansiolítics i antidepressius)**

*Salvador Ros Montalbán*

Nocions bàsiques de psicofarmacologia. Coneixements generals sobre psicofàrmacs: quan s'han d'utilitzar, com i quins són els principals avantatges i inconvenients.

**Tema 26. Tractaments biològics: psicofàrmacs II (antipsicòtics i normotímics)**

*Carles García-Ribera Comdor*

Nocions bàsiques de psicofarmacologia.

**Tema 27. Altres tractaments biològics**

*Alfons Rodríguez Martínez*

Tractaments biològics en psiquiatria. Nocions bàsiques de teràpia electroconvulsiva (TEC), psicocirurgia i altres tractaments.

**Tema 28. Psicoteràpies**

*Belén Díaz Múgica*

Principals modalitats de psicoteràpia i indicacions, en el context dels tractaments psiquiàtrics.

**Tema 29. Urgències psiquiàtriques**

*Luis Miguel Martín López*

Identificar les característiques d'una urgència psiquiàtrica. Intervenció en crisi. Tractament d'urgència en els trastorns per ansietat i trastorns afectius.

**Tema 30. Cerebell i conducta**

*Oscar Vilarroya Oliver*

Aplicacions bàsiques de les tècniques de neuroimatge en psiquiatria.

**Seminaris**

6 seminaris de 2 hores de durada cadascun:

**Seminari 1. Psicopatologia i Propedèutica**

*Professor: Antoni Bulbena Vilarrasa*

**Seminari 2. Addiccions**

*Professora: Marta Torrens Mèlich*

**Seminari 3. Trastorns d'Ansietat i Fòbics**

*Professor: Guillem Pailhez Vindual*

**Seminari 4. Trastorns Afectius**

*Professor:* Alfons Rodríguez Martínez

#### **Seminari 5. Psicopatologies, Depressió i Ansietat en Atenció Primària**

*Professora:* Belén Díaz Múgica

#### **Seminari 6. Urgències: Psicosi, Ansietat, Afectius**

*Professor:* Luis Miguel Martín López

### **Pràctiques**

24 hores de pràctiques obligatòries.

Les pràctiques clíniques tenen com a objectiu l'apropament i l'experiència de la pràctica de la psiquiatria a l'alumne, qui, sempre acompanyat del professor, rebrà les explicacions adequades per comprendre millor l'assignatura i aprendre destreses. Les pràctiques són especialment útils perquè l'alumne aprengui i desenvolupi les habilitats de l'entrevista metge-pacient en general i l'entrevista del pacient psiquiàtric en particular.

Es proposa una rotació per diferents dispositius de l'atenció psiquiàtrica amb la finalitat de prendre contacte amb els diferents aspectes de l'atenció en psiquiatria i salut mental. Així, es proposa que l'alumne acompanyi el professor en el curs de l'assistència clínica en els dispositius següents:

- Unitat de Psiquiatria d'Aguts
- Unitat d'Addiccions (unitat d'ingrés i/o ambulatori)
- Unitat de Neuropsicologia
- Centre de Salut Mental
- Programa específic de la institució (per exemple, trastorns d'ansietat, teràpia familiar, etc.)

### **Metodologia docent**

El programa de l'assignatura inclou:

Classes teòriques en les quals es dispensarà el contingut teòric del programa, a la vegada que es fomentarà la reflexió i la participació de l'estudiant. Es lliurarà el material de les presentacions.

Seminaris, d'assistència obligatòria, en grups de 20-30 estudiants. S'empraran diverses metodologies actives, com la presentació i el debat de casos, el joc de rol (*rol playing*) i d'altres.

Pràctiques, d'assistència obligatòria, en diferents dispositius d'atenció psiquiàtrica. La metodologia serà activa, presencial i avaluada.

## **Programació d'activitats**

Seran informades oportunament als estudiants.

## **Bibliografia recomanada bàsica**

- VALLEJO RUILOBA, J. *Introducción a la psicopatología y la psiquiatría*. 7a. ed. Barcelona: Masson, 2011.
- KAPLAN - SADOCK. *Sinopsis de psiquiatría. Ciencias de la conducta. Psiquiatría clínica*. 10a. ed. Editorial Médica Panamericana, 2009.
- HALES, J. A.; YUDOFKY, S. C.; TALBOLT, J. A. (DSM-IV). *Tratado de psiquiatría*. 5a. ed. Barcelona: Masson, 2009.
- GELDER, LÓPEZ IBOR, ANDREASEN. *Tratado de psiquiatría*. 3 vol. Barcelona: Ars Médica, 2003.
- STERN, Theodore A.; ROSENBAUM, JERROLD F.; FAVA, Maurizio; BIEDERMAN, Joseph; RAUCH, Scott. *Comprehensive Clinical Psychiatry*. Massachusetts General Hospital, 2008.
- VALLEJO RUILOBA, J. *Tratado de psiquiatría*. 2a. ed. Barcelona: Ars Médica, 2010.